

KUMPEL

6-10 LAT

DLA POLONIJ

E-MAGAZYN DLA DZIECI POLONIJNYCH Z CAŁEGO ŚWIATA
WYDANIE 1/2025

Z POLSKĄ w sercu!

WIEM WIĘCEJ O POLSCE:

Z wizytą w Gnieźnie

SPRAWDZAM SIĘ:

Co wiesz o Polsce?

UCZĘ SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO:

W rodzinie

CZYTAM I WIEM:

Czy jest tu jakiś smok?

PODRÓŻUJĘ PO POLSCE:

Niezwykłe wyprawy

DOBRA POLSKA KSIĄŻKA:

Warto przeczytać!

CO ZNAJDZIESZ W NUMERZE?

Cześć!

Witamy Was i zapraszamy do czytania „Kumpla dla Polonii”. Cieszymy się, że wspólnie będziemy poznawać Polskę, uczyć się języka polskiego, odwiedzać polskie szkoły na całym świecie. A może i Wy chcecie się zaprezentować na łamach „Kumpla dla Polonii” – opowiedzieć nam o sobie i o swoich pasjach, o swojej polskiej szkole... Zapraszamy.☺ Szczegóły znajdziecie na stronie obok.

W tym numerze mnóstwo ciekawostek o Polsce. Odwiedzimy Gniezno – pierwszą stolicę Polski, udamy się do zabytkowej kopalni srebra w Tarnowskich Górach i na zamek w Lidzbarku Warmińskim. Poznamy polskie powiedzonka, nauczymy się po polsku czytać i pisać. Będą też malowanki, żarty i łamigłówki.

Zapraszam do czytania,
Agnieszka Wyganowska
redaktor naczelna
„Kumpla dla Polonii”

- s. 4 **WIEM WIĘCEJ O POLSCE:**
Z wizytą w Gnieźnie
- s. 6 **SPRAWDZAM SIĘ:**
Co wiesz o Polsce?
- s. 8 **MÓWIĘ PO POLSKU:**
Ptasie powiedzonka
- s. 10 **UCZĘ SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO:**
Rodzina
- s. 12 **CZYTAM PO POLSKU:**
„Kilka słów o kotach”
- s. 14 **MOJE MALOWANKI:**
Oto ja. Moja ulubiona książka
- s. 16 **POZNAJĘ POLSKĄ PRZYRODĘ:**
Kto mieszka w jeziorze?
- s. 18 **CZYTAMI WIEM:**
Czy jest tu jakiś smok?
- s. 20 **PODRÓŻUJĘ PO POLSCE:**
Polska jest niezwykła!
- s. 22 **POŚMIEM SIĘ:**
Będzie wesoło☺
- s. 23 **ROZGADANE ZWIERZAKI:**
Milusiaki opowiadają żarty
- s. 24 **JEST TAKA SZKOŁA:**
Szkoła Języka Polskiego
i Kultury Ojczyzny
w Newcastle upon Tyne
- s. 27 **DOBRA POLSKA KSIĄŻKA:**
Warto przeczytać!
- s. 28 **KONKURSY I AKCJE DLA POLONIJNYCH
DZIECI I ICH RODZICÓW**
Zapraszamy do udziału!
- s. 30 **KARTA SŁAWNYCH POLAKÓW:**
Aleksander Gierymski

ZAPRASZAMY WAS DO TWORZENIA E-MAGAZYNU „KUMPEL DLA POLONII”! DZIECI I DOROSŁYCH, OCZYWIŚCIE!

UWAGA, DZIECI!

Możecie się pokazać w rubryce „Poznajemy się” – wystarczy przysłać zdjęcia i opowiedzieć o sobie i swoich pasjach.

UWAGA, RODZICE, NAUCZYCIELE, BIBLIOTEKARZE...!

W Waszej polonijnej szkole dzieje się coś ciekawego, planujecie duże wydarzenie lub konkurs dla polonijnych dzieci i młodzieży – napiszcie nam o tym. Opublikujemy informacje, pomożemy Wam dotrzeć do szerszego grona odbiorców. A może opowiecie nam o swojej szkole, placówce... Jak wygląda nauka, jakie wydarzenia miały miejsce, jak wspólnie spędzacie czas...? Zapraszamy do rubryki „Jest taka szkoła”.

Nasz e-mail: redakcja@kumpel.com.pl

Jeśli masz starsze rodzeństwo, powiedz mu o „Cogito dla Polonii”. To pismo dla nastolatków polonijnych z całego świata. Reportaże, ciekawe rozmowy, informacje o Polsce, a także materiały edukacyjne, które pomogą przygotować się do szkoły – wszystko znajdziecie w tym e-magazynie. Na łamach pisma można też pokazać swoją twórczość albo opowiedzieć o sobie i swojej szkole. Zapraszamy. **Wszystkie numery są dostępne w Polonijnej Bibliotece Cyfrowej:** www.pbc.uw.edu.pl

**KUMPEL
DLA POLONII**

POLSKIE BRACTWO
KAWALERÓW GUTENBERGA

Koordynator projektu:

prof. dr hab. Dariusz Kuźmina

Redaktor naczelna:

Agnieszka Wyganowska

Skład i opracowanie graficzne:

IlustraDorka Dorota Domagała

Okładka: ANNA GRANT/Shutterstock.com

Zdjęcia: Shutterstock.com, domena publiczna/
Wikimedia Commons

Adres redakcji:

e-mail: redakcja@kumpel.com.pl
ul. Waszyngtona 146, lok. 302
04-076 Warszawa

Dystrybucja:

Polonijna Biblioteka Cyfrowa

Wydawca:

Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga
ul. Marywilska 34 E
03-228 Warszawa

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za Granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

To piękne i bardzo stare miasto,
które było pierwszą stolicą Polski.

CO MÓWI LEGENDA?

O początkach Gniezna mówi legenda o Lechu, Czechu i Rusie. Pamiętacie? Wędrowali oni przez puszcze w poszukiwaniu odpowiedniego dla siebie miejsca, takiego, gdzie mogliby się osiedlić. W końcu trafili na równinę okoloną pagórkami i z niewielkimi jeziorami, ze wzgórzem, na którym rósł dąb. Na tym starym drzewie swoje gniazdo miał orzeł. Wokół rozciągały się żyzne pola, było mnóstwo zwierzyny. Lech zachwycił się tym miejscem i właśnie tu postanowił się osiedlić. Orła przyjął za swoje godło, a wokół dębu zbudował gród, który nazwał Gnieznom – od orlego gniazda.

GNIEZNO

CO MÓWI HISTORIA?

Pierwsze ślady osadnictwa na terenach dzisiejszego Gniezna pochodzą sprzed 8–10 tysięcy lat. Pierwszy gród w Gnieźnie został wzniesiony na Wzgórzu Lecha w latach 940–941. Rozbudowany został w czasach Mieszka I – pierwszego historycznego władcy Polski. Gród ten stał się siedzibą władców piastowskich. Mieszko I po 966 roku zbudował w Gnieźnie kościół, w którym pochowano jego żonę Dobrawę. W 1000 roku odbył się tutaj zjazd, w którym uczestniczył Bolesław I Chrobry (syn Mieszka I) i cesarz niemiecki Otton III. To było wielkie wydarzenie. Otton III przybył do Gniezna, aby pomodlić się przy grobie pierwszego polskiego męczennika – Świętego Wojciecha, który zginął trzy lata wcześniej z rąk pogan. Cesarz spotkał się również z księciem Bolesławem – ówczesnym władcą Polski. A konsekwencją tego wydarzenia była...

PIERWSZA KORONACJA

W 1025 roku w Gnieźnie miała miejsce koronacja Bolesława I Chrobrego na króla Polski. To był pierwszy koronowany władca Polski. W katedrze gnieźnieńskiej w latach 1025–1300 koronowali się jeszcze czterej władcy: Mieszko II, Bolesław II Szczodry, Przemysław II i Wacław II.

PIERWSZA STOLICA

W Gnieźnie umieszczono relikwie Świętego Wojciecha i zorganizowano tu zjazd gnieźnieński, na który przybył cesarz. Tutaj odbywały się koronacje królewskie. To dlatego Gniezno uznawano za stolicę państwa polskiego.

W 1038 roku do Gniezna wtargnął książę czeski Brzetysław I. Spalił i zburzył gród, ograbił katedrę. Na skutek tego Kazimierz Odnowiciel przeniósł stolicę do Krakowa.

Koronacja Bolesława Chrobrego na króla Polski pędzla Jana Matejki

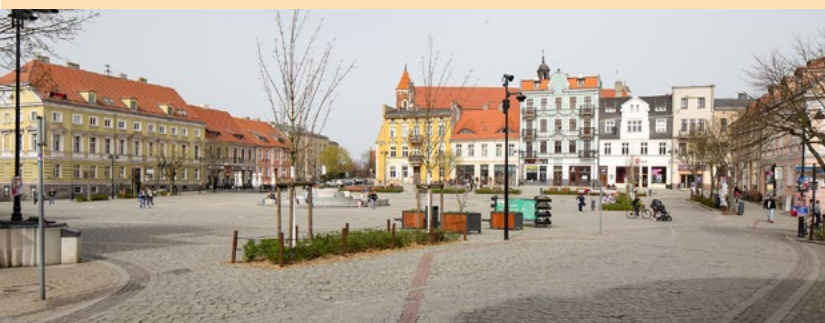
CO WARTO W GNIEŹNIE ZOBACZYĆ?

Katedra gnieźnieńska – miejsce pochówku Świętego Wojciecha, głównego patrona Polski, oraz miejsce pięciu koronacji królewskich.

Drzwi Gnieźnieńskie – wykonane za panowania księcia Mieszka III Starego. Mają ponad 800 lat. Przedstawiają życiorys Świętego Wojciecha.

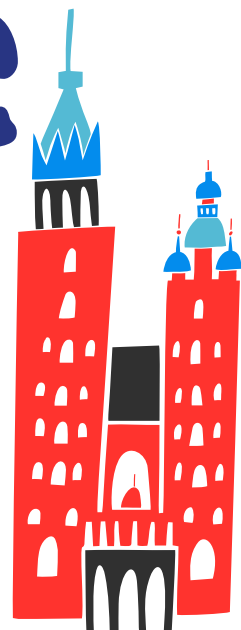
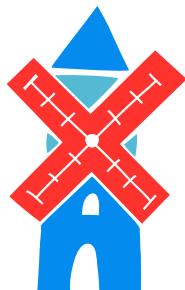
Rynek w Gnieźnie – część Starego Miasta, mieszcząca się na Wzgórzu Panieńskim – jednym z siedmiu gnieźnieńskich pagórków.

Muzeum Początków Państwa Polskiego w Gnieźnie – znajduje się tutaj około 20 tysięcy zabytków archeologicznych, historycznych oraz sztuki, związanych z historią Gniezna i ziemi gnieźnieńskiej, świadectw początków państwa polskiego.

O Polsce

Bo chcemy wiedzieć jeszcze więcej!

Zadanie 1.

Uzupełnij opis godła Polski
wyrazami z ramki,
a potem pokoloruj godło.

W godle Polski jest orzeł

.....
(jaki?)

Jego wizerunek umieszczony

jest na ..... tle.
(jakim?)

Głowa orła zwrócona jest

w ..... stronę.
(którą?)

Na głowie jest .....
(jaka?)

korona. Dziób orła jest

..... i .....
(jaki?)

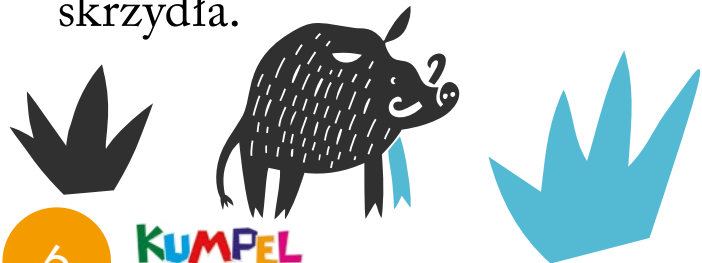
..... w dół. Szpony też
(jaki?)

są .....
(jaki?)

Orzeł ma .....
(jaki?)

skrzydła.

zakrzywiony • złote • biały
• prawą • złota • złoty
• czerwonym • rozwinięte

Polska leży w .....

Polska leży nad .....

Stolicą Polski jest .....

Hymnem Polski jest .....

Flaga Polski jest .....

Na czele państwa polskiego stoi .....

Najdłuższa rzeka Polski to .....

a najwyższy szczyt to .....

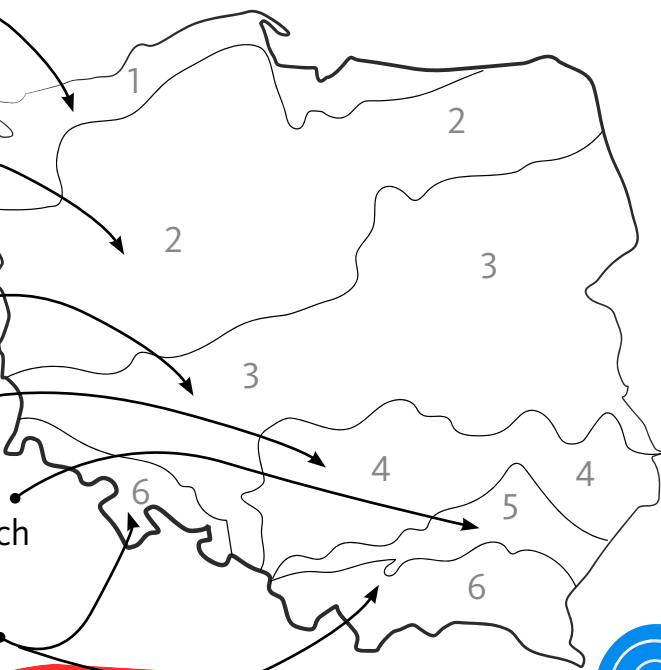
Zadanie 2. Dokończ zdania.

Zadanie 3.

Pokoloruj mapę zgodnie z legendą i zapoznaj się z informacjami.

- 1) PAS POBRZEŻY – tereny przy morzach. Zobaczysz tu wydmy.
- 2) PAS POJEZIERZY – dużo tu jezior i całkiem sporo wzniesień.
- 3) NIZINY ŚRODKOWOPOLSKIE to równe, płaskie tereny. Pola, łąki i pastwiska rozciągają się wokół.
- 4) PAS WYŻYN – wiele tu wzniesień, ale mniejszych niż góry.
- 5) KOTLINY PODGÓRSKIE – kotlina to obniżenie terenu otoczone ze wszystkich stron wzniesieniami i górami.
- 6) GÓRY mają więcej niż 500 metrów wysokości nad poziomem morza. Najwyższe w Polsce są Tatry.

ODPOWIEDZI:

- 1) W godle Polski jest orzeł biały. Jego wizerunek umieszczony jest na czerwonym tle. Głowa orła zwrócona jest w prawą stronę. Na głowie jest złota korona. Dziób orła jest złoty i zakrzywiony w dół. Szpony też są złote. Orzeł ma rozwinięte skrzydła.
- 2) Polska leży w Europie.
Polska leży nad Morzem Bałtyckim.
Stolicą Polski jest Warszawa.
Hymnem Polski jest „Mazurek Dąbrowskiego”.
Flaga Polski jest biało-czerwona.
Na czele państwa polskiego stoi prezydent.
Najdłuższa rzeka Polski to Wisła, a najwyższy szczyt to Rysy.

PTASIE POWIEDZONKA

Sprawdźmy, co słysząc u naszych skrzydlatych przyjaciół.

IŚĆ GĘSIEGO

- Gęsiego, gęsiego...
- krzyknął tata, gdy przechodziliśmy przez las.
- Tato, w lesie nie ma gęsi – odpowiedział zdumiony Kuba.
- Coś ci się pomyliło!
- Masz rację, gęsi nie ma, ale gęsiego można iść. Ustawcie się jedno za drugim i wtedy uda nam się przejść tą wąską ścieżką.

Iść gęsiego = iść jeden za drugim, rzędem, sznurem.

JUŻ WRÓBLE NA DACHU O TYM ĆWIERKAJĄ

– Wiecie, że Ala ma wyjechać za granicę. Tylko nikomu nie mówcie, bo to ma być tajemnica – przy rodzinnym obiedzie wyznała Julka.

– Jaka tam tajemnica?! Już wróble na dachu o tym ćwierkają – odezwał się starszy brat dziewczynki.

– Wróble? Ty rozumiesz, o czym one ćwierkają? – zapytała zdumiona Julka.

– Ej, głuptasie. Tak się tylko mówi. Wszyscy już wiedzą, że Ala wyjeżdża. Ona mówi, że to tajemnica, ale wszystkim dookoła już się chyba pochwaliła.

Już wróble na dachu o tym ćwierkają – tak powiemy, gdy coś, co miało być tajemnicą, jest znane wszystkim.

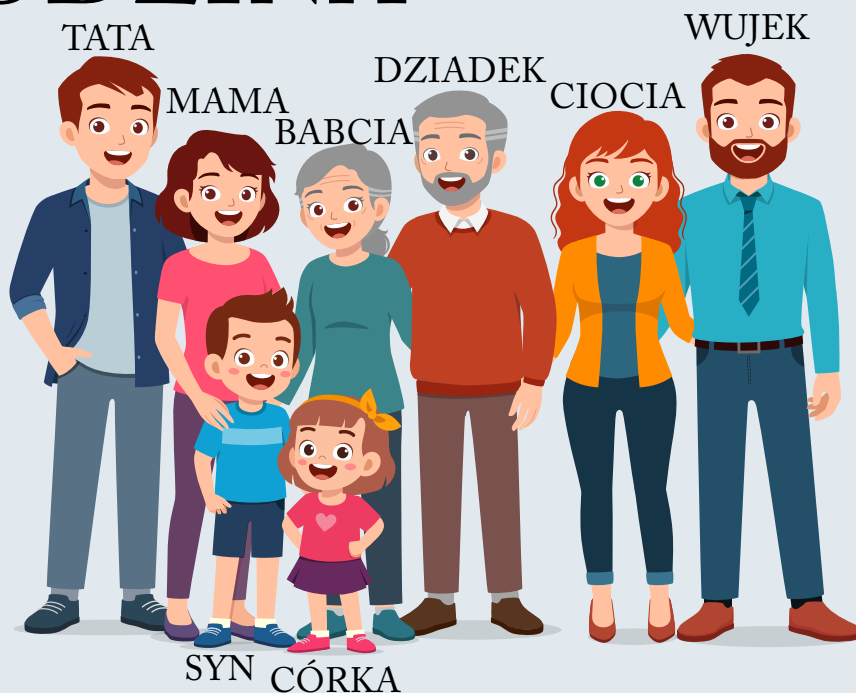

1, 2, 3 Start!

Zaczynasz uczyć się
języka polskiego?

To rubryka właśnie
dla ciebie!

RODZINA

BABCIA I DZIADEK
TO DZIADKOWIE.

BRAT I SIOSTRA
TO RODZEŃSTWO.

JEST NIEDZIELA RANO. ADAM I JEGO MŁODSZA SIOSTRA MONIKA BAWIĄ SIĘ W DOMU.

– MAMO, CO DZIŚ ROBIMY? – PYTA ADAM.

– JEST NIEDZIELA, WIĘC IDZIEMY NA OBIAD DO BABCI KRYSI I DZIADKA JANA – ODPOWIADA MAMA.

– O JAK FAJNIE! UWIELBIAM PIEROGI BABCI KRYSI – MÓWI MONIKA.

– A JA LUBIĘ GRAĆ W SZACHY Z DZIADKIEM – DODAJE ADAM.

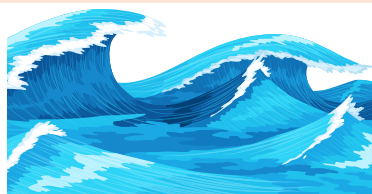
– CIESZĘ SIĘ, ŻE LUBICIE ODWIEDZAĆ DZIADKÓW.

- CZY TATA IDZIE Z NAMI? - PYTA ADAM.
- TAK, TATA I WUJEK TOMEK IDĄ Z NAMI.
- A CIOCIA ELA? - PYTA MONIKA.
- NIE, CIOCIA ELA DZISIAJ PRACUJE. PROSZĘ UBIERZCIE SIĘ, BO ZARAZ WYCHODZIMY - PROSI MAMA.
- HURRA! - KRZYCZĄ DZIECI.

ZADANIA DLA CIEBIE

1. Odczytaj rebus.

~~RZE~~ + JA

~~U~~

~~Y~~ + A

2. Przeczytaj tekst jeszcze raz i uzupełnij brakujące wyrazy. Wybierz je z ramki.

siostra · tata · babci · wujek · dziadka · dziadkiem · ciocia

JEST NIEDZIELA RANO. ADAM I JEGO MŁODSZA
 _____
 _____
 MONIKA BAWIĄ SIĘ W DOMU.

- MAMO, CO DZIŚ ROBIMY? - PYTA ADAM.

- JEST NIEDZIELA, WIĘC IDZIEMY NA OBIAD DO

_____
 _____
 KRYSI I _____
 _____
 JANA -

ODPOWIADA MAMA.

- O JAK FAJNIE! UWIELBIAM PIEROGI BABCI KRYSI - MÓWI MONIKA.

- A JA LUBIĘ GRAĆ W SZACHY Z _____
 _____
 -
 DODAJE ADAM.

- CIESZĘ SIĘ, ŻE LUBICIE ODWIEDZAĆ DZIADKÓW.

- CZY _____
 _____
 IDZIE Z NAMI? - PYTA ADAM.

- TAK, TATA I _____
 _____
 TOMEK IDĄ Z NAMI.

- A CIOCIA ELA? - PYTA MONIKA.

- NIE, _____
 _____
 ELA DZISIAJ PRACUJE. PROSZĘ UBIERZCIE SIĘ, BO ZARAZ WYCHODZIMY - PROSI MAMA.

- HURRA! - KRZYCZĄ DZIECI.

Przygotowała: Anna Sikora

„Kilka słów o kotach”

Przeczytaj tekst i rozwiąż zadania.

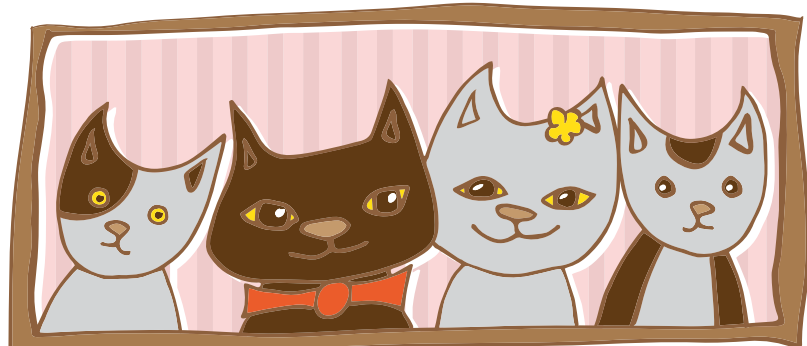
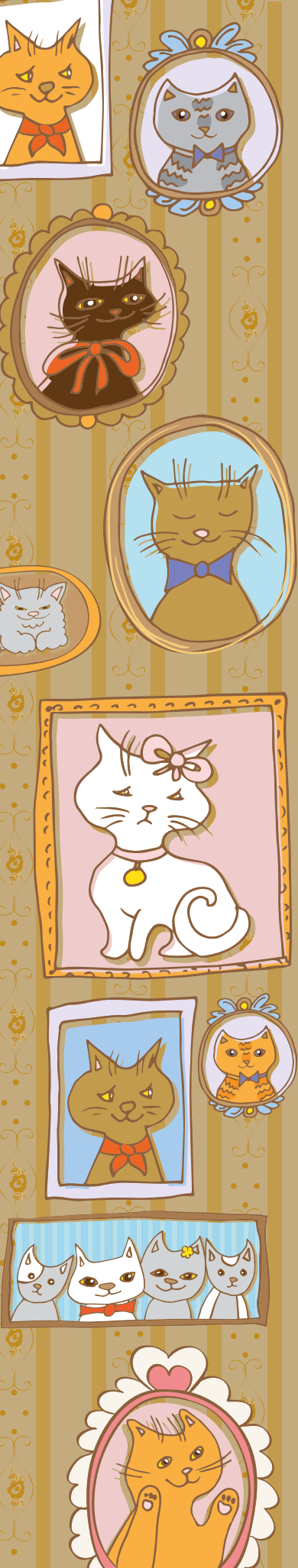
Koty bywają różne. Są rude, czasami nawet pomarańczoworude. Są czarne i pręgowane. Te czarne miewają białe skarpetki. Są też koty wielokolorowe, które nazywają się „żółwiowe”, bo ich futro przypomina kolorami skorupę żółwia. Białe koty z niebieskimi oczami zwykle mają słaby słuch. Niebieskie umaszczenie jest charakterystyczne dla kotów rosyjskich niebieskich oraz brytyjskich.

Występuje około stu ras kota domowego. Wśród nich są zarówno nagie sfinksy, jak i długowłose persy.

Kot domowy ma okrągłą głowę i duże oczy przystosowane do widzenia nawet przy słabym oświetleniu. Dzięki spiczastym uszom doskonale słyszy. Jego węch jest dużo lepszy od ludzkiego. U kota jeszcze jeden zmysł wspaniale funkcjonuje – zmysł dotyku. Koty posiadają włosy czuciowe (tak zwane wibrysy lub wąsy), szczególnie duże nad górną wargą. Są one także nad oczami i na policzkach oraz po wewnętrznej stronie przednich łap.

Pazury kota są ostre, zakrzywione. Kot potrafi je wystawiać i chować. Pazury rosną przez cały czas i koty muszą je ścierać, drapiąc.

Niezwykle ważnym narządem jest też język. Wiadomo, służy do jedzenia i picia, ale też do wylizywania sierści. Bo koty nie myją się, ale czyszczą swoje futro kilkakrotnie w ciągu dnia, liżąc sierść. Tam, gdzie nie sięgają językiem, czyszczą się zwilżoną językiem łapą. Wycierają dokładnie całe ciało.

Przeczytaj uważnie tekst i na jego podstawie rozwiąż zadania 1.–4.

Zadanie 1.

Koty jakiego koloru miewają białe skarpetki?
Wybierz prawidłową odpowiedź.

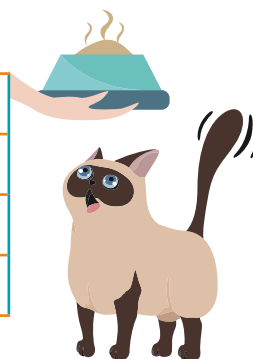
- A. Rude.
- B. Czarne.
- C. Białe.
- D. Wielokolorowe.

Zadanie 2.

Otocz kółkiem P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Sfinksy to koty, które nie mają sierści.	P	F
Koty mają słabszy węch od ludzi.	P	F
Koty wystawiają i chowają pazury.	P	F
Koty nie dbają o higienę.	P	F

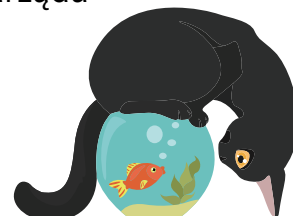

Zadanie 3.

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Włosy czuciowe, inaczej wibrysy lub wąsy, pełnią rolę narządu

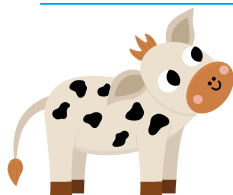
- A. wzroku.
- B. słuchu.
- C. dotyku.
- D. węchu.

Zadanie 4.

Podpisz rysunki odpowiednimi nazwami podanymi w ramce.

szczenię · cielę · jagnię · źrebię · kurczę · kocię

ODPOWIEDZI:

1. B; 2. P, F, P, F; 3. C; 4. kurczę, szczenię, kocię, cielę, jagnię, źrebię

Fot. antalogiya, curiosity, GoodStudio, A7880S, Lexi Claus, brgfx/Shutterstock.com

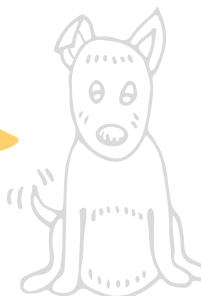
OTO JA

Wpisz lub narysuj!

Mam na imię _____.

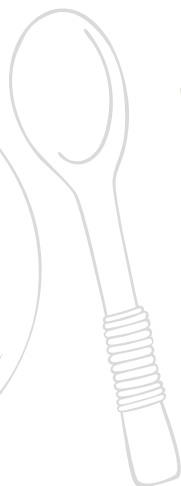
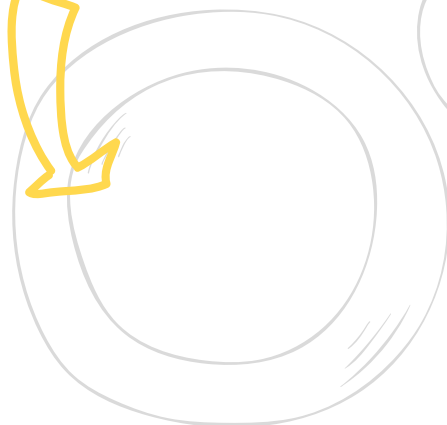
Mój ulubiony zwierzak:

Mam _____ lat.

Moje ulubione polskie danie:

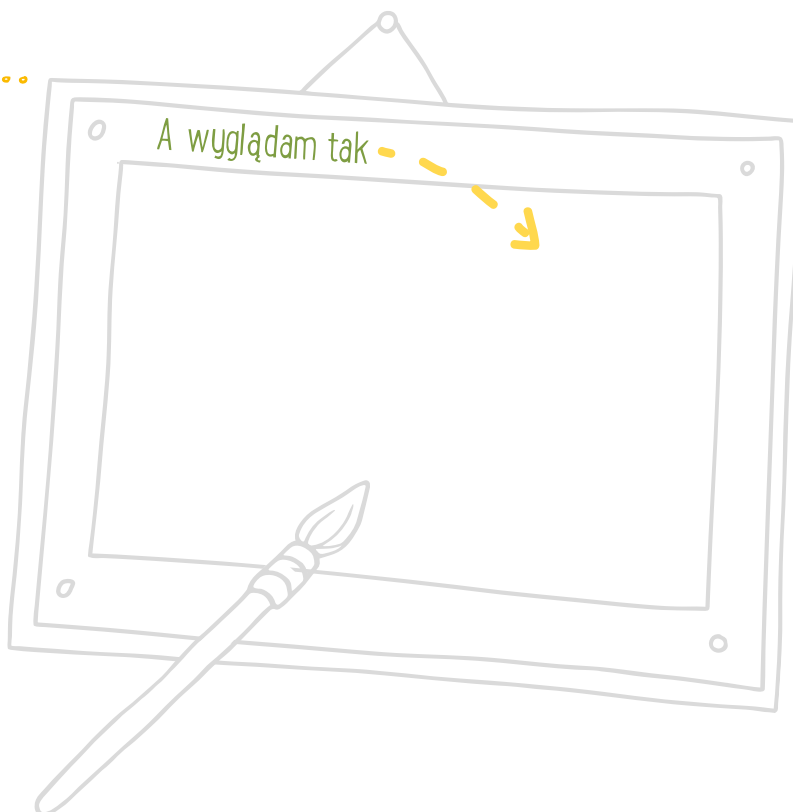
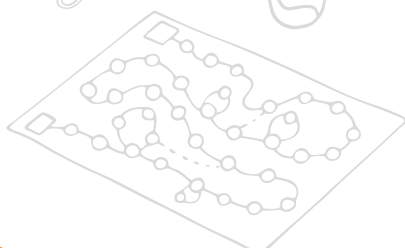
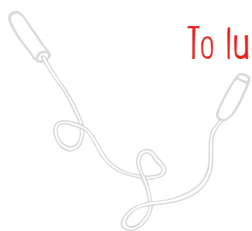
Moja ulubiona polska piosenka:

Mój ulubiony polski film:

To lubię robić!

MOJA ULUBIONA KSIĄŻKA

MOJE IMIĘ I NAZWISKO: .....

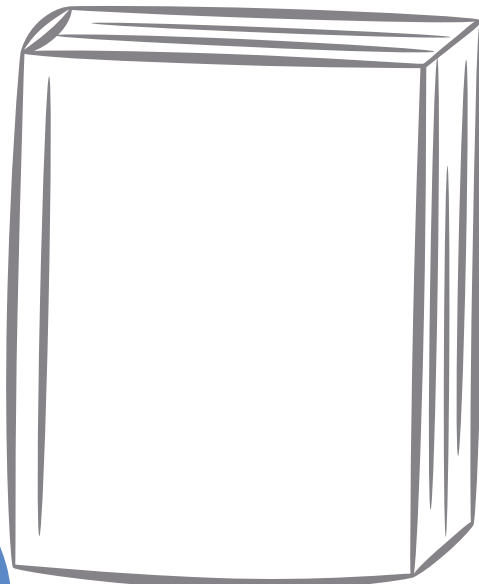
TYTUŁ MOJEJ ULUBIONEJ KSIĄŻKI:

AUTOR MOJEJ ULUBIONEJ KSIĄŻKI:

ILUSTRATOR MOJEJ ULUBIONEJ KSIĄŻKI:

Narysuj okładkę swojej ulubionej książki.

MÓJ
ULUBIONY
BOHATER
Z TEJ
KSIĄŻKI TO

Lubię go, bo

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....

Ta książka była

- NIESAMOWITA!
- BARDZO CIEKAWA!
- OK!
- FAJNA!
- MAGICZNA!

Ta historia zaczyna się tak ↓

.....
.....
.....
.....
.....

Potem dzieje się to ↓

.....
.....
.....
.....
.....

Wszystko kończy się tak ←

.....
.....
.....
.....
.....

POZNAJĘ POLSKĄ PRZYRODĘ

wążka

trzcina

pałka

Szuwary są najczęściej tworzone przez trzciny i pałki. Są kryjówką dla wodnego ptactwa.

grązel żółty

perkoz dwuczuby

rogatek

szczupak

Kto mieszka w JEZIORZE?

żaba wodna

rzęsa drobna

nartnik

grzybienie
białe

okoń

wydra

śluziaka
stawowa

CZY JEST, TU JAKIŚ SMOK?

Oczywiście, że jest. Nawet kilka smoków.
A wszystkie znane i lubiane. 😊

Szczerbatek z „Jak wytresować smoka”, Mushu z „Mulan”, Smoczyca ze „Shreka”, smok, który lubił krówki, czy Smok Mlekopij – smoki zagościły w wielu bajkach.

A JAK NAZYWA SIĘ
I JAK WYGLĄDA
TWÓJ ULUBIONY
SMOK?

Nasz polski smok to oczywiście słynny **Smok Wawelski**, z czasów legendarnego króla Kraka, mieszkający w Smoczej Jamie nad Wisłą, u stóp wzgórza Wawel w Krakowie. Był to potwór straszliwy, ziejący ogniem i dopominający się stale jedzenia. Mieszkańcy Krakowa i okolic bali się go tak bardzo, że składali mu w ofierze swoje krowy, owce i barany. Ale smokowi wciąż było mało jedzenia i wkrótce zaczął się odgrażać, że będzie zjadać ludzi. Jak głosi legenda, potwora zgładził szewczyk Skuba, który podrzucił

mu baranią skórę wypełnioną siarką. Smok był takim łakomczuchem, że zjadł barana bez namysłu. A już po chwili brzuch zaczął go boleć i palić jakby żywym ogniem. Aby ugasić ten pożar, smok pobiegł szybko napić się wody z Wisły. Pił ją i pił, a brzuch mu rósł i rósł, aż w końcu stał się tak ogromny, że pękł! Taki był koniec straszego potwora.

Oto **Smocza Jama**, którą można odwiedzić, kiedy pojedzie się do Krakowa. Według legendy w tej jaskini mieszkał Smok Wawelski.

PRZYPOMNIJ SOBIE!

Legenda opowiada o dawnych czasach. Część wydarzeń jest w niej prawdziwych, a część zmyślonych. Teraz poznałeś legendę o Smoku Wawelskim, znasz już też legendę o Lechu, Czechu i Rusie, którą przypomnieliśmy na stronie 4.

Tak wygląda **pomnik Smoka Wawelskiego**, który stoi przy murach zamku na Wawelu.

POLSKA JEST NIEZWYKŁA!

Wyruszymy na wycieczkę podziemnymi korytarzami, przejedziemy się koleją i odwiedzimy jeden z najlepiej zachowanych zamków w Polsce.

ZABYTKOWA KOPALNIA SREBRA — Tarnowskie Góry

To tutaj poczujesz klimat dawnej górniczej pracy. Podziemna trasa turystyczna przebiega przez zrekonstruowane wyrobiska rud cynku, ołowiu i srebra. Do tego odcinek, który przepływa się łodziami po podziemnych, zalanych wodą korytarzach. Można zobaczyć stanowiska pracy gwarków (tak nazywano górników), narzędzia, ale i ukształtowane przez przyrodę nacieki wapienne. To tutaj uruchomiono pierwszą na Górnym Śląsku maszynę parową. Zabytek wpisano na Listę światowego dziedzictwa UNESCO!

MUZEUM HISTORII KOLEI — Częstochowa

Znajduje się w budynku dworca Częstochowa Stradom. Większość eksponatów można dotknąć i sprawdzić ich działanie. Niemal wszystkie urządzenia techniczne są w pełni sprawne. Co można zobaczyć? Lampy kolejowe, tabliczki pochodzące z wagonów i lokomotyw, historyczne szyny, elementy wyposażenia kas biletowych (szafy biletowe, kasowniki), mundury i elementy mundurów kolejarskich, historyczne dokumenty kolejowe, zdjęcia dokumentujące historię kolei, a nawet modele kolejowe.

ZAMEK BISKUPI

— Lidzbark Warmiński

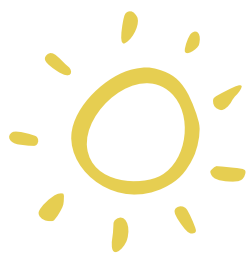
Ma ponad 600 lat! To jeden z najlepiej zachowanych średniowiecznych zamków w Polsce. Mówi się o nim „Wawel Północy”. To miejsce, gdzie przebywał między innymi Mikołaj Kopernik. Warownia pełniła funkcję siedziby biskupów warmińskich, między innymi Ignacego Krasickiego. Wysokie, ceglane mury, masywna baszta i trzy wieżyczki, fosa... – twierdza wygląda naprawdę imponująco.

Wewnętrzny dziedziniec zdobią krużganki, które przetrwały niemal w nienaruszonym stanie – przypomina dziedziniec Zamku Królewskiego na Wawelu. W piwnicach stare armaty, kamienne kule i rzeźby. W jednej z komnat znajduje się dziura w podłodze, która prowadzi do wilgotnego lochu – spuszczano tu na sznurze skazanych za ciężkie przestępstwa.

ZNASZ JAKIŚ FAJNY ŻART?

Poproś o pomoc starsze rodzeństwo, rodziców...
i przyślijcie żart e-mailem na adres redakcji:
redakcja@kumpel.com.pl
(w temacie: ŻART).
Najśmieszniejsze żarty będziemy publikować
w kolejnych numerach „Kumpla dla Polonii”.

Co zrobił złodziej,
który ukradł krzesło?
Poszedł siedzieć.

Co mógłbyś
otworzyć,
mając trochę
pieniędzy?
Okno.

Dlaczego ptaki lecą
na południe?
Bo nie idą.

Dlaczego wulkan
dostał piątkę
na lekcji?
Bo był aktywny.

Ulubione ryby
matematyka?
Sumy.

– Dlaczego jesz zupę
nożem? – pyta wnuczkę
zdziwiona babcia.
– Bo widelec przecieka.

MILUSIAKI OPOWIADAJĄ ŻARTY

PYTA MAMA JASIA,
CO MALUJE,
A ON NA TO:

- Kota.
- A gdzie on ma głowę?
- Jeszcze w pędzelku.

Leciał bocian
i nie zauważył trzech miast.
Jakie to były miasta?

Zakopane, bo jest zakopane,
Nisko, bo jest nisko, i Częstochowa,
bo się często chowa.

CO TO JEST: MAŁE,
BIAŁE NA TELEWIZORZE?
MUCHA W BIAŁEJ KOSZULI NOCNEJ.

Gdzie konie chodzą
najchętniej?
Na KOŃcerty.

Rozpędzony jeź
biegnie, wpada
na kaktus i krzyczy:
- Mamo, czy to ty?

Po co w morzu
jest woda?

Żeby statki
nie kurzyły
przy
hamowaniu.

JEST TAKA SZKOŁA

Szkoła Języka Polskiego i Kultury Ojczystej

W NEWCASTLE UPON TYNE

Cześć jestem Abigail i chciałabym Wam opowiedzieć o naszej polskiej szkole sobotniej.

Nasza szkoła funkcjonuje od 7 lat i w tej chwili uczęszcza do niej 110 uczniów. Wow, sporo nas! 😊

A to nasze grono pedagogiczne, dzięki któremu uczymy się języka polskiego oraz poznajemy tradycje i kulturę naszego kraju.

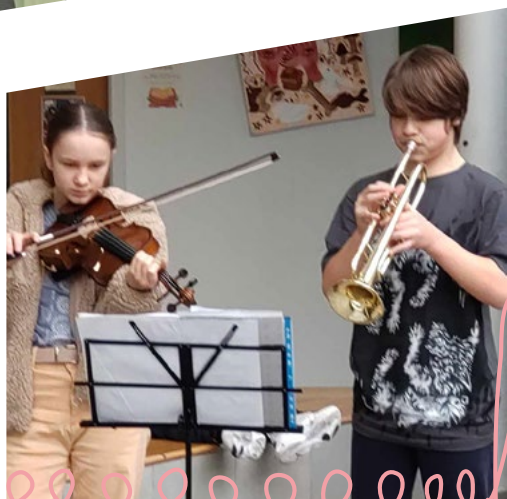
Dyrektorem szkoły jest nasza wspaniała Pani Agnieszka Serafin, która jest również egzaminatorem GCSE.

Wszyscy lubimy przychodzić do polskiej szkoły!

Maluszki uczą się litererek i kochają śpiewać polskie piosenki oraz bardzo przeżywają pasowanie na ucznia. Mamy grupę „Krakowiaków”, którzy pod kierunkiem Pani Moniki Szczygiel uświetniają nasze szkolne akademie tańcem.

Starsi uczniowie uwielbiają gry i quizy o Polsce, a moja grupa kocha ortografię. Natomiast uczniowie GCSE, chociaż ciężko pracują i przygotowują się do egzaminów, uświetniają również nasze szkolne uroczystości grą na instrumentach. Mamy również uczniów, którzy pod kierunkiem nauczycieli przygotowują się do egzaminu z języka polskiego A-Level.

A oto nasi mistrzowie ortografii.

Ale oczywiście „nie samą nauką żyje uczeń polskiej szkoły” 😊. Bierzemy udział w różnych uroczystościach, konkursach i zabawach szkolnych, takich jak: bal karnawałowy, andrzejki, powitanie wiosny czy Rodzinny Dzień Sportu, oraz wspólnie kolędujemy. To szczególne momenty w życiu naszej szkoły, kiedy spędzamy czas wspólnie z rodzinami i gośćmi z Polski.

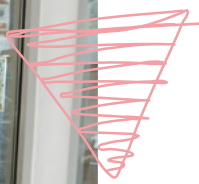

Akademie z okazji 11 listopada
czy 3 maja są ważnym
wydarzeniem w życiu szkoły.

Co o szkole myślą rodzice? O to zapytałam Panią Teresę Sidzinka, która uważa, że polska szkoła to wspaniały pomysł. Dzieci uczą się języka polskiego, poznają tradycje i jest to świetne miejsce do spotkań polskich rodzin. A dzięki nauce w polskiej szkole jej syn Kuba zdał już egzamin A-Level (z najwyższą oceną!) i przygotowuje się na studia, drugi syn Filip zdał GCSE i przygotowuje się do A-Level, a trzeci – Tomek – przystąpi do GCSE.

Nasi starsi uczniowie są dla nas przykładem i wzorem do naśladowania. A rodzice są wspaniali i zawsze możemy na nich liczyć!

A to nasz kącik redaktorski.
Uczniowie mogą tu poczytać książki
czy czasopisma.

Jak mówi nasza Pani Dyrektor:
„Największą nagrodą za chodzenie
do szkoły jest zdobyta wiedza”, ale
zawsze na koniec roku ma dla nas
piękne dyplomy i książki. Tylko
spójrzcie!

Cieszę się, że ja i moi koledzy
i koleżanki możemy chodzić
do polskiej szkoły.
Pozdrawiam 😊
Abigail

KIM JEST CICHY
ZŁODZIEJ KOŚCI?

JAK
POWSTAJE
SINIĄK?

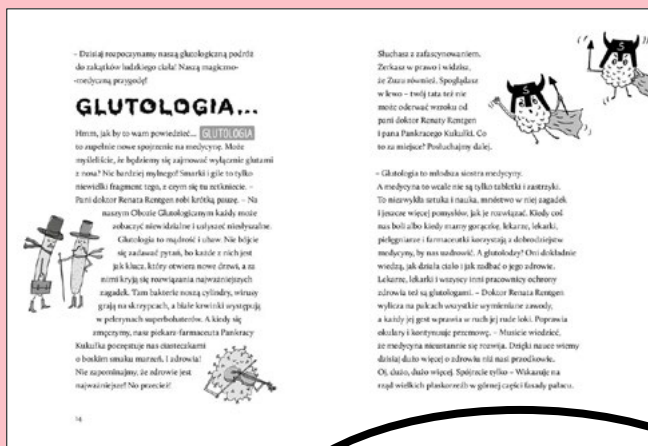
„Glutologia”

Tekst: Adam Mirek

Ilustracje: Kasia Cerazy

Wydawnictwo: Znak Emotikon

Z nosa ciągną się gluty, twoje czoło jest gorące jak piekarnik, a ty na nic nie masz siły? Co tu się dzieje?! Jesteś chory. Zaatakowała cię wroga armia wirusów i bakterii. Czas na odsiecz. Superkrwinki muszą wkroczyć na pole bitwy. A gdy one same nie dadzą rady, wtedy do walki wkroczą lekarze i farmaceuci.

DLACZEGO WIRUS
JEST WREDNIEJSZY
NIŻ BAKTERIA?

Zapraszamy do świata ludzkiego ciała. Będzie między innymi o spaniu, odżywianiu, lekarstwach, pasożytach, gojeniu się ran, o tym, dlaczego trzeba myć zęby i jak udzielić pierwszej pomocy. Ponad 500 stron o mikropaskudach, wstrętnych bakteriach, wirusach i robalach. Przed nami fascynująca podróż, pełna eksperymentów i zaskakujących informacji, które sprawiają, że poznawanie naszego organizmu staje się prawdziwą przygodą.

SKĄD TABLETKA WIE,
GDZIE BOLI?

Ta książka to mnóstwo wiedzy i ciekawostek przedstawionych w sposób zrozumiały dla młodych czytelników. Do tego wesołe ilustracje. Coś dla ciekawskich i wnikliwych, i tych, co lubią się pośmiać. 😊

CO ZNAJDUJE
SIĘ W KRWI?

Niech zdrowie będzie z tobą!

**UWAGA,
OSTATNIE
DNI NA
ZGŁOSZENIE!**

**POLONIJNY
RODZIC
NA 6**

Serdecznie zapraszamy wszystkie szkoły polonijne do udziału w VIII edycji konkursu „Polonijny Rodzic na 6”. Jeżeli w Waszej szkole jest jeszcze niedoceniony superrodzic – wolontariusz, który współpracuje z Wami od co najmniej pięciu lat – wyślijcie zgłoszenie już dziś.

Konkurs ma na celu docenienie roli rodzica w rozwoju szkoły polonijnej oraz podkreślenie, jak istotnym i ważnym jest jego zaangażowanie w pracę na rzecz szkoły. Ma promować postawę rodzica – nauczyciela swoich dzieci, który przekazuje i pielęgnuje język ojczysty w swoim domu.

Zgłoszenia są przyjmowane tylko **do 31 marca 2025 roku!**

Link do formularza i istotnych informacji o konkursie:
<https://www.polonijnyrodzicna6.com/>

XXV edycja KONKURSU DLA MŁODYCH POLAKÓW MIESZKAJĄCYCH POZA GRANICAMI KRAJU

Konkurs trwa już od ćwierć wieku.
W tym roku w dwu odsłonach:

Konkurs Filmowy – temat „Moja historia”

Opowiedzcie, kim jesteście i jak wygląda świat widziany Waszymi oczyma. Przedstawcie swoje życie, zainteresowania, marzenia, przygody. Możecie opowiedzieć o swojej rodzinie, korzeniach, przyjaciółach. Tłem akcji może być Wasz pokój, dzielnica albo miejscowość, w której mieszkacie. To Wasza historia.

JAK WZIĄĆ UDZIAŁ W KONKURSIE?

Krok 1: WYMYŚL ciekawy film zgodny z tematem.

Krok 2: NAKRĘĆ filmik nie większy niż 500 MB i nie dłuższy niż 3 minuty, nazwij plik z filmem wg wzoru: imię_nazwisko_tytuł_filmu.

Krok 3: WYŚLIJ film za pomocą formularza, wypełniając potrzebne informacje **do 31 marca 2025 roku.**

Konkurs Plastyczny – temat „Moja historia”

Opowiedzcie o sobie. Wykorzystajcie techniki plastyczne, by pokazać świat widziany Waszymi oczyma. Przedstawcie swoje życie, zainteresowania, marzenia, przygody. Możecie zilustrować swoją rodzinę, przyjaciół, najbliższe otoczenie, tłem może być Wasz pokój, dzielnica albo miejscowość, w której mieszkacie.

Uczestnicy mają czas na przesłanie prac **do 31 marca 2025 roku.**

Na laureatów czekają dyplomy i nagrody rzeczowe.

Regulamin: <https://cmjordan.krakow.pl/konkursy/miedzynarodowy-konkurs-dla-polonii>

Dodatkowe informacje: kkwiecien@cmjordan.krakow.pl

**UWAGA,
OSTATNIE
DNI NA
ZGŁOSZENIE
PRACY
LUB FILMU!**

IV MIĘDZYNARODOWY KONKURS PLASTYCZNY „PRZEZ NAS ILUSTROWANE TO, CO W WIERSZACH KRZYSZTOFA KAMILA BACZYŃSKIEGO ZAPISANE”

**IV MIĘDZYNARODOWY
KONKURS PLASTYCZNY**
„Przez nas ilustrowane to, co w wierszach Krzysztofa
Kamila Baczyńskiego zapisane”

Szkoła Podstawowa nr 2
im. K. K. Baczyńskiego w Puławach
zaprasza uczniów szkół podstawowych z klas IV - VIII
oraz wychowanków placówek kulturalno - oświatowych
z krajów Europy i świata
do udziału

**w IV Międzynarodowym Konkursie Plastycznym
na ilustrację do wiersza Krzysztofa Kamila Baczyńskiego.**

Szczegółowe informacje dostępne są na stronie internetowej
szkoły pod adresem:
<http://sp2.um.pulawy.pl>
oraz na profilu Fb szkoły:
www.facebook.com/sp2.pulawy

Termin nadsyłania prac: 1 marca - 30 kwietnia 2025 r.

Patronat honorowy

Patronat honorowy
Minister Edukacji

Szkoła Podstawowa nr 2 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Puławach po raz czwarty organizuje konkurs plastyczny pt. „Przez nas ilustrowane to, co w wierszach Krzysztofa Kamila Baczyńskiego zapisane”. Konkurs odbywa się pod honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej. Adresowany jest do uczniów szkół podstawowych i placówek oświatowych w wieku 10–15 lat, z podziałem na dwie kategorie wiekowe: 10–12 oraz 13–15 lat.

Zadanie konkursowe polega na przygotowaniu plastycznej formy interpretacji wybranego wiersza Krzysztofa Kamila Baczyńskiego. Praca powinna być wykonana w formacie A3 dowolną techniką, np.: rysunek, szkic, grafika tradycyjna, kolaż.

Prace można przysyłać do dnia 30.04.2025 roku na adres: Szkoła Podstawowa nr 2 im. K.K. Baczyńskiego w Puławach, ul. Aleja Mała 10, 24–100 Puławy.

Dla laureatów i osób wyróżnionych zostały przewidziane dyplomy oraz nagrody rzeczowe.

Kontakt do koordynatora konkursu:
mkaminska@sp2pulawy.onmicrosoft.com

Regulamin oraz inne informacje na temat konkursu są dostępne pod linkiem: <https://sp2.um.pulawy.pl/pl/aktualnosci/iv-miedzynarodowy-konkurs-plastyczny-przez-nas-ilustrowane-to-co-w-wierszach-krzysztofa-kamila-baczynskiego-zapisane.html>

ZAPROSZENIE NA WIERSZOWISKO 2025

**W GŁOWIE
SIĘ NIE MIEŚCI**
FESTIWAL POLSKIEJ POEZJI DLA DZIECI

XXIV WIERSZOWISKO
WYSTĘPY INDYWIDUALNE 6 KWIEŚNIA 2025 R.

XXV WIERSZOWISKO
WYSTĘPY GRUPOWE 19 KWIEŚNIA 2024 R.

więcej informacji:
www.wierszowisko.com

organizator:
www.fpsn.nl

**Z ogromną radością zapraszamy
uczennice i uczniów szkół
członkowskich Forum Polskich
Szkół w Holandii do udziału
w XXIV Festiwalu Polskiej Poezji
dla Dzieci Wierszowisko 2025.**

Data: niedziela 6 kwietnia 2025 roku
Miejsce: Teatr 't Mozaïek w Wijchen,
Holandia

Temat: W głowie się nie mieści!

Kategorie: **indywidualna** 4–14 lat
(w 5 kategoriach wiekowych),
indywidualna 15–18 lat (także dla
absolwentów szkół!) oraz duety
(4–14 lat).

Regulamin Wierszowiska:

<https://www.wierszowisko.com/?p=4779>

ALEKSANDER GIERYMSKI

Żył w latach:
1850–1901

Autoportret Aleksandra Gierymskiego

Polski malarz. Jego najbardziej znany obraz to „**Żydówka z pomarańczami**”. Oto wizerunek starszej handlarzki stojącej samotnie na tle panoramy Warszawy. Kobieta na obu przedramionach dźwiga koszyki z owocami – jeszcze sporo zostało do sprzedania. W dłoniach trzyma jakąś robótkę.

Zwróć uwagę na to, z jak wielką precyzją malarz przedstawił starszą handlarzkę, której sylwetka jest jakby utkana z barwnych plam.

„**Piaskarze**” to drugi znany obraz tego malarza, który można zobaczyć w Muzeum Narodowym w Warszawie. Przedstawia on ludzi pracujących na brzegu Wisły, na warszawskim Powiślu, którzy przerzucają piasek z łodzi na wysokie nabrzeże.

CIEKAWOSTKA

„Żydówka z pomarańczami” była uważana za zaginioną przez niemal 70 lat – aż do 2010 r., gdy pojawiła się na aukcji w niewielkim antykwariacie w Niemczech. Ostatecznie udało się obraz odzyskać i wrócił on do Muzeum Narodowego w Warszawie.

Obrazy Gierymskiego wyglądają jak wycinki z rzeczywistości, dlatego nazywa się go przedstawicielem **realizmu**.